

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

5. De eisdem Militaribus ordinibus aliæ quæstiones diluuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

commendatarij appellantur, quia reddituum dominium, & proprietatem non habent, cum eos percipiant, ex certis stabilibus bonis, quae sunt bona ipsius ordinis: habent igitur Milites commissa, & commendata sibi eiusmodi bona, & annuos redditus: ex eis verò fructus percipiunt, quos possunt in quos maluerint, vsus infumere honestos, & bonos: Quare non possidet eiusmodi bona quae admodum possidet quis patrimonium suum: nam tui patrimonij dominium habes, & proprietatem, ac proinde vsus ex re tua: At milites, sibi colligunt fructus ex bonis ipsius Ordinis, non ex patrimonio, aut re sua. Item, quisque suo patrimonio uti potest, ut vult, sine consensu, & voluntate alterius: at Religiosi milites licet redditus, & fructus impendant in vsus, quos voluit, id tamen faciunt consensu, & voluntate Superiorum iuxta ipsius Ordinis statuta. Et potest iure Ordo, onera, & seruitutes imponere redditibus annuis, & tantam, quantam voluerit portionem ex illis sibi reseruare quotannis.

Ex his manifestum est, Milites non habere idem ius in redditibus, in patrimonio suo reliqui habent, qui nullo sunt religionis voto alligati: nam alij suorum bonorum dominium retinent; at verò Milites sacri omni reddituum bonorum dominio, & proprietate carent; sibi tamen fructus acquirunt: ut statim dicam.

Nonò queritur, An Milites Religiosi reddituum ipsi commendatorum fructus sibi acquirant, eosque faciant suos, ac liberè in vsus, quos voluerint, impendere queant? Id enim ideo queritur, quod sint Milites Voto Paupertatis adstricti, ergo non solum dominio, & proprietate vacat, sed etiam nihil iuris possunt in fructibus comparare: Religiosus enim nihil sibi, sed Monasterio acquirat. Quidam existimant eos esse fructuum simpliciter dominos, quippe qui illos suo arbitratu consumunt, nec quidquam obstat votum Paupertatis emissum, quoniam licet huiusmodi votum olim seuerius fortassis, ac durius accipiebatur: nunc verò consuetudo mitius, benignius, & laxius illud interpretatur, nimirum, ut Commendatarij Milites fructuum dominium habeant. Quare cum Paupertatem vouent, profitetur se eam seruaturus, quae nunc more seruatur, non quae olim rigidè seruabatur. Ego tamen respondeo, Paupertatem, quae Commendatarij Milites pollicentur, praesertim ij, qui in Hispania sacram militiam solemniter promittunt, cuiusmodi sunt Milites Sancti Iacobi, Calatrauae, & Alcantarae: non esse aequè arctam, ac eam, quam Monachi, & Mendicantes religiosi profitetur. Nihil omnes, voto Deo facto, se abdicant dominio, proprietate, ac vsu rerum, qui in iure, non in facto consistit: illi verò dominium, & proprietatem dimittant, vsus autem non item. At Ordo concedit ipsis, ut annuos redditus ad vitam commendatos habeant, ex quibus fructus in suos vsus iure percipiant, & de quibus possint liberè statuere, & ita eos locant, vendunt, permutant, donant, & arbitratu suo consumunt. **ARGVVS**, possunt igitur liberè de fructibus statuere perinde, ac si eos tanquam proprios, & suos possiderent: Respondeo, Interest plurimum, etenim si nullo isti Paupertatis voto tenerentur, fructus

perciperent ex redditibus tanquam suis, ac eos impenderent, ut rerum suarum lucra, & emolumenta, & absque consensu, & voluntate alterius; at verò, eo ipso, quod sunt voto Paupertatis adstricti, percipiunt fructus ex redditibus tanquam sibi commissis, & commendatis. Et eos in vsus, quos volunt, impendant, sed nunc, & voluntate Superiorum. Quare quod ad factum pertinet, parua videtur esse differentia; magna verò quod ad ius ipsum spectat. Nam si religiosi non essent, huiusmodi fructus infumerent tanquam rerum suarum foetus, & partus. Sed quia religiosi sunt, impendant eos, tanquam fructus ex re aliena videlicet, ex bonis ipsius Ordinis iure perceptos, & suorum Superiorum consensu.

Decimò queritur, An si fructus ludendo perdant, aut alio quouis modo futuri, & vano impendant Milites Commendatarij, peccent: & an eos fructus tuta conscientia retineant ij, in quos ipsi malè donando transfulerint? Respondent quidam, peccare quidem praesertim in eo, quod vanè, & inutiliter infumunt eiusmodi fructus; tuta tamè conscientia eos, quibus ipsi quamuis alius indigè dederint, retinere; cum nihil de reddituum annuorum dominio statuunt, sed fructus tantummodo suo arbitratu dispensent. Et quia huiusmodi fructus sunt stipendia militum religiosorum, Mihi haec sententia dubia, & incerta videtur: nam verisimilius est tales redditus annuos, non committi, & commendari militibus, ut in vanos, & malos vsus infumant, sed in honestos, & bonos, quamuis non pios. Item, non sunt praesertim stipendia militaria, sed bona ipsorum Ordinum Militarium, quae commendantur sacris Militibus, ut ea administrent, & in bonos vsus impendant. Neque verò semper ludendo praefati Milites peccant, dummodo tales sint Iudi, quales decent alios equestris ordinis nobiles, ac primarios viros, etià nullam religionem professos: nec si impendant in vsus honestos, & bonos, quamuis non pios, peccare dicuntur: peccant sicuti, & laici, qui cum possint commodè grauius indigentium pauperum, vel extrema inopia, & egestate laborantium hominum necessitatem subleuare, nihil curant: non tamen peccant, si in communes, & consuetos pauperum vsus, fructus, aut quod ex illis superest, non erogent. Peccant itidem, sicut ceteri Laici, si in vanos vsus impendant, & fortassis tunc contra votum paupertatis faciunt, eo quod superiorum rationabilis voluntas non sit, ut eos fructus in vanos vsus infumant.

Cap. V.

De eisdem Militaribus Ordinibus alia quaestiones diluuntur.

Primò queritur, An Milites Commendatarij testari possint de suorum reddituum fructibus, & de alijs bonis post Religionis professionem industria, labore, aliorum donatione, militia vel alia ratione quaesitis? Negant quidam id fieri posse absque facultate à Romano Pontifice impetrata, eo quod solemniter Paupertatis votum emiserint, & nullus testamentum facere queat, qui nihil proprium habeat. Milites verò inquirunt, qui coniugalè tantummodo Ca-

stitatem

ritatem voverunt, quoniam matrimonio copulantur, & liberos suscipiunt, ideo Romani Pontificis privilegio solent de fructibus reddituum, & aliorum bonorum, quibus vtuntur, condere testamentum. Immo hæc facultas alijs quoque Militibus Commendatarijs, quibus ratione Voti, vsu matrimonij est interdictum, eiusdem Pontificis auctoritate, & beneficio concedi solet, tã ampla, vt liberè de his testari queant.

Addunt illi, Pium Quintum Constitutionem edidisse, qua suorum antecessorum Privilegia, quibus videlicet testamentum faciendi potestas facris, & Religiosis Militibus conceditur, abrogavit, ac sustulit. Extat ea Constitutio Pontificia, sub hoc initio: *Sacrosancti*, vbi inter alia sic decernit Pontifex: *Abolemus, & irritas facimus omnes, & quascumque licentias, & facultates testandi, & alias quomodocumque disponendi etiam ad certam, & quantumuis modicam quantitatem de rebus, fructibus, & bonis immobilibus, mobilibus, & se mouentibus, ad Magistros, Priores, Praeceptores, Milites, Fratres, & personas militiarum, ratione illorum, nec non praepositarum, & Beneficiorum Ecclesiasticorum, etiam secularium, & aliorum Ordinum Regularium, personarum, & fructuum quorumcumque prouentibus: nec non facta hucusque, non tamen effectum sortita, vigore licentiarum, & facultatum predictarum testamentaria, & alias dispositiones huiusmodi, etiam per easdem licentias, & facultates disponatur, quod dimidia, vel alia pars rerum, & bonorum praedictorum Militijs, hospitalibus domibus, & locis, vnde illa prouenerint, aut alijs pijs locis relinquatur.* Hactenus Constitutio. Quidam non putant, hanc Constitutionem extendi ad Milites Religiosos Sancti Iacobi, Calatrauz, Alcantaræ, & alios similes, qui in Lusitania, Florentiæ, vel alibi sacram Militiam profitentur, & testamentum faciunt de fructibus annuorum reddituum commendatarum: vel de alijs bonis industria, labore, militia, vel alia ratione partis, dummodo illud faciant iuxta constitutiones Ordinis, aut consuetudinem vsu receptam, & in ipso Ordine approbatam: quoniam Pontifex solùm abrogat licentias, & facultates testandi, non Ordinis Constitutionem Ecclesiæ auctoritate approbatam, vel consuetudinem vsu, & moribus receptam, & solùm irrita facit testamenta, quæ licentiarum, aut facultatum ratione conduntur, non quæ fiunt iuxta Constitutionem Ordinis, vel consuetudinem: Probabilis videtur esse sententia.

Secundò queritur, quo pacto accipi, intelligi, ac declarari debeant vota, quæ sacri milites, dum sui Ordinis Regulam profitentur emittunt? Respondeo, eos tria Vota facere consueuisse. Milites quidem Sancti Iacobi, Calatrauz, & Alcantaræ in Castella, & ij, qui in Portugallia Sancti Iacobi, Christi, & nomine de Auis appellantur, pollicentur se absque vlla re propria victuros, quod est Votum Paupertatis: non tamen tam arctæ, quàm est paupertas Monachorum, & Mendicantium Regularium: nam vsus ipse, & consuetudo interpretatur horum Militum Votum tale esse, vt quum Ordinis Regulam profitentur se abdicet patrimonio, & quarumlibet rerum aliarum, quas habebant, dominio, & proprietate, & quicquid deinceps, vel ex militia, vel industria, labore, arte, aut aliorum donatione, aut alio

quouis modo comparauerint, id non sibi ipsis, quod ad eorum bonorum dominium, & proprietatem spectat, sed soli Ordini acquirat, eidemque tradere, aut saltem scripto indicare, & parefacere debeant: ac deinde Ordinis Magister, siue Administrator perpetuus, singulis impertiat, quicquid est ad vitæ vsus necessarium: ita vt Militum quisque liberè possit id, quod est sibi assignatum, in quos maluerit vsus honestos, & bonos impendere, & fructus quoque annuorum reddituum, suo arbitrio dispensare, dummodo id faciat, quod Ordinis Cõstitutiones præscribunt. Nonnulli tamen regulares Ordines in suis Cõstitutionibus sanxerunt, in singulo quoque anno, singuli Milites describant, quicquid ad suos vsus habent, & Magistro scriptam chartam exhibeant. Milites quoque S. Ioannis Hierosolymitani inter profitentium promittunt, se sine proprio victuros. Olim formula professionis eorum erat hæc. *Ego, N. iuro, promitto, & voueo Deo, Beate Virgini Mariæ, & Sancto Ioanni Baptista, & Magistro sacri Hospitalis Hierosolymitani, me obseruaturum perpetuo, hæc tria, scilicet me obediturum, & victurum absque proprio, iuxta formulam Statutorum Ordinis, & pro viribus meis Castitatem seruaturum.* Nunc verò, sic profiteri solent ijdem Milites, *Ego, N. voueo, & promitto Deo omnipotenti, Beate Mariæ semper Virgini, genetrici Dei, & S. Ioanni Baptista, me obseruaturum perpetuo, Deo iuuante, veram Obedientiam cuiuslibet Superiori, qui mihi à Deo, & ab ipso Ordine dabitur; item me victurum absque proprio, & Castitatem seruaturum.* Mea quidem sententia eiusmodi Votum Paupertatis intelligi, & accipi debet eo modo, quo illud intellexit, & interpretata est recepta hactenus consuetudo, optima legum interpres, vsus autem tale votum sic accipere, & interpretari videtur, vt ij quoque Milites liberè, sed benè, & conuenienter rectæ rationi dispensent, & infumant fructus, quos annuis ex redditibus, & alijs rebus, sibi à Magno Ordinis Magistro commendatis, vel aliunde percipiunt. Atque ita etiam intelligendum puto votum quorumlibet aliorum Religiosorum Militum, quò promittunt se absque vlla rerum proprietate victuros. Milites verò Sancti Stephani, à Cosmo Medice Magno Florentiæ, & Senarum Duce instituti, & Pij Quinti auctoritate confirmati, non Paupertatem, sed Charitatem expressim, vnà cum Castitate coniugali, & Obedientia profitentur; vt ex Pontificia Constitutione Pij Quarti, quæ incipit: *His que*, plane cõstat. Quidam sentiunt, inter quos est Nauarrus consil. 23. de regularijs, eos implicite Paupertatem vouere, id ex eo concludentes, quod ij Milites sub Regula Sancti Benedicti viuunt. Sed hoc illis libenter concederem, si instar Monachorum, cum professionem emittunt, sponderent se Regulam Sancti Benedicti simpliciter seruaturum: tunc enim implicite paupertatem promitterent, cum id in ea Regula aperte contineatur. At hoc modo illi professionem non faciunt; quamuis in dicta Constitutione dicatur, Militiæ Sancti Stephani, sub Regula Sancti Benedicti erigi, & institui, nõ igitur paupertatem promittunt: immo ex constitutione Pij Quarti constat, eos posse proprium possidere: & ex suis bonis aliquid re-

linquere,

linquere, vnde annui redditus proueniāt, ex quibus fundari, erigi, & constitui queant Ordinis Commendæ, vt vocantur, ex quo perspicitur eius Ordinis Clericos iure communi capaces esse Beneficiorum secularium, & Ecclesiasticarum pensionum, quia verè, & propriè Religiosi non sunt, eo quod proprium habere possint: quidquid dicat Nauarr. *consil. 23. de Regula*. Quicquid sit de Paupertate, certè Milites prædicti Charitatem pollicentur, qua nimirum Dei honorem rebus omnibus præponant, sacre scripturæ præceptis obtemperant, Sedis Apostolicæ mandata seruent, pro fide Catholica pugnent, iustitiam colant, pauperibus subueniant, captiuos ab Infidelium vinculis ereptos recuperent, & sese vtrò cuius periculo pro Christiana religione obijciant, & pro ea augenda, non solum facultates, sed vitam exponant. Hæc habentur in dicta Constitutione. In qua itidem tribuit Pontifex eisdem Militibus, etiã matrimonij vinculo adscriptis, & dygamis facultatem, vt habeant singulas pensiones vsque ad summam ducentorū aureorum, super quarumuis Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, Canonicatum, Dignitatum, Administrationum, officiorum, aliorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura, secularium, siue Regularium fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obventionibus, & emolumentis, alijs, sibi Canonicè referuandas, & vt possint eas ad vitam percipere, & exigere, & in suos vsus conuertere, illasque ad aliquam expeditionem contra Infideles accedendo, aut in ea existendo in toto, vel parte, quando sibi videbitur, etiam in mortis articulo, transferre in omnibus, & per omnia possint in cuiusvis personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Canonici viri Cathedralis Ecclesiæ, vel in dictæ Militiæ manibus resignando.

Item, concedit eisdem Militibus, immo etiam Presbyteris, & Beneficiarijs eiusdem Ordinis, vt de quibuslibet, tum stabilibus, tum mobilibus bonis, pecuniarum summis, gemmis, & lapidibus preciosis alijsque rebus cuiuscumque qualitatis, & quantitatibus, ac valoris sint, per eos etiam ratione Beneficiorum Ecclesiasticorum, quorumlibet per eos obtentorum, ac alias vndecumque, & quomodolibet acquisitis, & ad illos quouis modo spectantibus, dummodo quintam illorum partem Conuentui prædicto relinquunt inter quoslibet confanguineos, filios etiã, & alias personas testari, aut alias etiam per codicillos, donatione inter viuos seu causa mortis, & alia quolibet via, vt sibi videbitur, disponere, & illa in pias, & non pias, alioqui tamen licitas causas erogare. Hæc Pontifex eo loci.

Porro quod ad votum Castitatis atinet, Milites S. Iohannis Hierosolymitani, Castitatem simpliciter promittunt: Milites verò sancti Iacobi, & sancti Stephani, ex instituto Castitatem tantummodo coniugalem pollicentur; Calatrana, & Alcantara olim quidem ex instituto Castitatem simpliciter vovebant; nunc verò Pontificia auctoritate coniugalem profitentur solum: Quæ eandem spondent Religiosi Milites, qui in Lusitania Christi appellantur, & ij, qui in eadem pro

uincia Sancti Iacobi milites nominantur; alij item vulgo dicti de Auis: & ij, qui in provincia Valentina vocantur Milites Montesa, vt à viris fide dignis accepi.

Quod spectat ad votum Obedientiæ, prædicti Milites vniuersi vouent obtemperatos se Magno Ordinis Magistro, aut cuius alteri Præfecto, Magistri vice fungenti.

Tertio queritur, quot, & quanam sint Ordines Militares religiosi? Respondeo eos esse in primis, qui dicuntur Hospitalarij Sancti Iohannis Hierosolymitani, quique olim primum Hierosolymis habitare ceperunt: mox in Insula Rhodo Collegium, siue Conuentum suum habuerunt, vnde, & dicti sunt Milites, seu Equites Rhodienses: eam enim insulam ex hostibus bello captam tenuerunt, vel x alij tradunt, à Gothifredo primo Hierosolymorum rege dono acceperunt: eamque ad nostram ferè vsque artem fortiter, strenuè, & egregiè defenderunt. Sed tandem anno 1522. à Turcis prælio superati, eius imperium amiserunt postquam tres menses, & eo amplius obsidionis pericula, & mala sustinuerant. Inde expulsi commigrarunt in Insulam Melitam, quam Caroli Quinti Imperatoris beneficio, ac munere acceptam obtinent etiam nunc: vnde & Melitenses equites appellantur. Gestant hi candidæ Crucis signum in veste nigra ad sinistram. Eorum Ordo Honorij II. auctoritate est confirmatus anno 1124. quanquam alij referunt Ordinem esse approbatum à Gelasio 2. anno Domini 1120. cum esset paucis ante iam annis institutus, videlicet anno salutis humanæ 1088. vel 1079.

Fuere olim quoque Milites dicti Templarij, qui cœpisse dicuntur circa annum Domini 1120. quique utebantur candido pallio, cum rubra Crucis signo, his enim, anno Domini 1129. cum approbatus, & confirmatus est Ordo, datus est albus amictus auctoritate Honorij II. eorumque familia, per ducentos ferè annos propagata est. At licet initio parua incrementa habuerit: postea tamen adeo aucta amplificataque fuit, vt facultates maximas, & oppida apud Christianos vbique terrarum quamplurima possideret. Cæterum auctoritate Clemençis Quinti, deletus extinctusque Ordo est anno Domini 1312. cum esset impietatis accusatus: ac Templariorum bona partim Rhodijs Militibus, partim nouis Ordinum familijs, partim Principibus sunt attributa.

Sunt & alij, qui dicuntur Theutonici, Hospitalarij Sanctæ MARIAE: qui candido amicti pallio, nigra Crucis signum deferunt, & nemo nisi Theutonicus huiusce Militiæ sacris initiatur. Nā Hierosolymis sacro bello recuperatis, initio vir quidam Theutonicus hospitem domum ad peregrinos suæ nationis homines excipiendos, & tuendos extruxit, & illi, Patriarchæ assensu, Sacellum Deiparæ Virginis sacrum adiunxit: quem postea nonnulli Theutonicis imitati, se Deo omnino tradidere, suis rebus Xenodochio, & B. Virginis sacello donatis: ex quibus cœpit Ordo Militum Teutonicorum Sanctæ Mariæ: qui quidem anno 1192. vel iuxta aliorum sententiã anno 1195. auctoritate Celestini III. confirmatur. Deinde verò cū Syriã, Christianis ereptã Saraceni, iterum occupassent, Crucigeros Milites Theutonicos,

Ptolemaida recuperata è tota Syria, & Orientis partibus protinus eiecerunt, qui in Germaniam commigrarunt. Postea verò à Polonis euocati, contra Prusios, & Masouios hostes Sanctissimæ Virginis ductu, & auspicijs, Prusiã Polonis tunc infestam, & inimicam subegere, & iure bellico partam, suæ ditionis fecere: quæ gens victa atque superata prælijs, religionem Christianam, & cū religione pariter linguam Ruthenicam suscepit. In ea provincia arcem præmunitam, & oppidū Mariaburgū, caput totius familiæ, & primū domicilium, ac sedem eorum Militum, qui vniuerso Ordini præfunt, legimus constitutum.

Sunt præterea in regno Castellæ Hispaniæ regi subiecto, tres Ordines Militares. Nam sunt Milites Sancti Iacobi sub Regula Sancti Augustini viuentes, quorum duo sunt celebres Conuentus, vnus in oppido dicto Veles, quod nunc est caput totius Ordinis: Alter est in Vrbe Legionensī S. Marco dicatus. Olim quidem, vt ait Fræciscus Rades in Chronico Ordinis, cap. 48. Magistri, toti Ordini Militum præfiebantur: qui fuisse dicuntur quadraginta: nunc verò auctoritate Pontificia, Hispaniarum Reges sunt perpetui administratores Ordinis: Est enim Magistratus regibus in administratione perpetuā datus: infigne Militibus in veste candida, Crux rubra, in gladij militaris modum conformata. Confirmatus est Ordo auctoritate Alexandri Tertij, anno Domini 1175. vt patet ex diplomate Pontificio, quod habet Franciscus Rades in Chronico Ordinis, cap. 9. licet fuerit ante institutus, videlicet anno Domini 1170.

Sunt & Milites Calatrauæ, quorum Conuentus, caput, ac sedes totius Ordinis, est in Oppido Calatraua in Hispania, quod est in Oretanis, ad Anam flumiū situm, in loco satis munito: vnde & nomen acceperunt: viuuntque sub Regula S. Benedicti, & Cisterciensium: vtuntur in amictu candido, rubræ Crucis signo, & figura ad læuam. Eorum Ordo est, auctoritate Alexandri Tertij approbatus, anno Domini 1164. diploma Pontificium, quo approbatus est Ordo, habet Franciscus Rades in Chronico Ordinis, cap. 10. Institutus esse perhibetur, anno salutis humanæ 1158. Rodericus lib. 7. c. 14. & Franciscus Rades, in Chronico Ordinis c. 3.

Sunt item Milites Alcantaræ, quorum Conuentus, caput, & sedes Ordinis est in oppido, quod dicitur Alcantara: quod eius Ordinis equitibus nomen dedit, in regno Castellæ ad ripam Tagi fluminis, cœperunt anno Domini 1176. vel paulò ante, regnante in Castella Alphonsi huius nominis 8. Et Ferdinando 2. Legionense regnum tenente. Vtuntur illi nigris vestibus, & Cruce viridi ad sinistram; militant sub Regula sancti Benedicti, & Cisterciensium. Horum Militū ordo fluxit ex Ordine Militari, dicto nomine S. Iuliani in Periero: nam primū quidem fuerunt milites vocati nomine S. Iuliani in Peiero, quod est oppidulum in dicecesi Ciuitatensi, quæ dicitur Ciuitas Roderici, situm ad ripam fluminis Coæ: eo quòd in eo loco Conuentum habebant: hic ordo approbatus est ab Alexandro Tertio, vt patet ex diplomate Pontificio, quod habet Franciscus Rades in Chronico Ordinis, cap. 2. anno salutis humanæ 1177. creditur institutus fuisse circa

annum Domini 1176. aut paulò ante; confirmatus etiam est à Lucio 3. anno 1187. & ab Innocentio II. anno 1205. teste eodem Francisco Rades. Sed anno Domini 1218. hic Ordo cum Ordine Calatrauensi conuenit, his pactis, & conditionibus, vt Ordo S. Iuliani in Periero acciperet ab Ordine Calatrauensi oppidum Alcantarā, quod quinque iam annis possederant milites Calatrauenses, donatione Alphonsi regis Legionensīs, & Magister Ordinis S. Iuliani, & milites visitarentur, instituerentur, & corrigerentur à Magistro militum Calatrauensium, dummodo tamen nihil alienare posset ex bonis Ordinis S. Iuliani, & nihil iuris, & potestatis haberet in eligendo Priore Conuentus Sancti Iuliani, sed liberam relinqueret electionem Clericis illius conuentus. Ea etiam conditione, vel ad eligendum Magistrum militum Calatrauensium, vocaretur Magister militum Sancti Iuliani, & suffragium haberet. Ex eo tempore Milites Sancti Iuliani Conuentum habuerunt in oppido Alcantara, & dici cœperunt tum Milites, tum ordo ipse nomine sumpto ab oppido Alcantara, quo ex oppidulo Periero commigrarunt. Anno verò 14. impetrauit Magister militum Alcantaræ à Benedicto 13. qui vt legitimus Pontifex in Hispania habebatur, vt infigne ordinis esset Crucis figura, & tunc vt cœperunt Milites Alcantaræ Cruce viridi, vt à Militibus Calatrauæ distinguerentur: qui rubram Crucem in amictu, vt diximus, gestant.

Porrò in Valentino tractu Rex Aragonius facram Militiam Montesiæ creauit, quam Ioannes XXII. anno Domini 1317. suo diplomate confirmauit, Cisterciensium instituto, & legibus viuunt, Calatrauæ Militari Ordini subiecta, in veste candida rubræ Crucis figuram gestat, præcipua eius sedes, Montesiæ: Vnde Militiæ nomen.

In Lusitania tres quoque Ordines Militares numerantur. Sunt enim in primis Milites, qui dicuntur Christi nomine, & viuunt sub regula S. Benedicti, & Cisterciensium; nigro vtuntur amictu, Cruceque partim quidem rubra, partim verò candida, videlicet, quatuor eius brachia sunt per medium discissa, & lineâ candida intersectate distincta, ita vt in singulis brachijs, binæ Cruces appareant, rubra, & candida. Conuentū habent isti in oppido Lusitaniæ vulgò dicto Touar, quod est caput, ac Sedes totius Ordinis. Porrò hunc Ordinem instituit Dionysius Sextus Portugalliæ Rex, & Ioannes XXII. anno Domini 1320. sua auctoritate Pontificia confirmauit.

Alij sunt Milites vulgò nominati de Auís, eo quòd eorum Conuentus, caput vniuersi Ordinis, est in oppido Lusitaniæ, quod dicitur Auís. Re ipsa sunt prorsus ijdem, qui Calatrauenses: sed postquam Lusitaniæ Regnum fuit à Regno Castellæ seiunctum, ac diuisum; is Ordo subtraxit se curæ, & potestati Militum Calatrauensium, ac ita cœpit esse Ordo distinctus, sub eadem tamen Regula S. Benedicti, & Cisterciensium militans; & vtens veste nigra, & albæ Crucis figura.

Sunt & Milites vulgò, De la Palmera, nominati, quorum Conuentus, qui toti Ordini imperat, est in oppido Lusitaniæ, quod dicitur Palme-

ra: nec distinguitur, ab Ordine Sancti Iacobi, qui est in Regno Castellæ, & ita olim erat vnus tantummodo: Verum vbi Portugallia sese à Castellâ seiuinxit, ac diuisit, diuisus etiam Ordo est, eodem tamen vestitus genere, Cruce, & Regula vitur, quibus Milites S. Iacobi in regno Castellæ.

Florentiæ à Cosmo Medice, Magno Thuscæ Duce instituta est Militia S. Stephani, sub Regula S. Benedicti: & Pij Quarti auctoritate Pontificia confirmata, anno Salutis humanæ 1562.

Cap. VI.

De eisdem Militaribus Ordinibus certæ aliæ quæstiones tractantur.

Primò queritur, quonam iure Templariorum Ordo ille, quem supra nominavi, fuerit euerfus, ac penitus extinctus? Historici sanè multi, literis prodiderunt nobilissimi, & ditissimi huius Ordinis excidium, quorum alij damnant, alij verò probant, alij in dubium vocant. Nam quidam iure deletos Templarios scribunt, ob impiam Religionem, ob nefaria flagitia, & turpia quedam, & obsecra illorum vitia, denique ob læsæ Maiestatis crimen. Sic Platina, in vita Clementis 5. Polydor. de inuentoribus rerum lib. 7. cap. 5. Volat. comment. lib. 21. Aemil. de rebus Francorum, lib. 8. Gaguin. lib. 7. de rebus Franc. alij verò tradidere, eos Philippi Francorum Regis auaritia, & iniquitate infontes damnatos. Ita Iacobus Moguntinus, Sabellicus, Nauclerus, Io. Boccacius. A Ibericus in Dictionario lit. T. ait: Ordo Templariorum euerfus fuit tempore Clementis Quinti, instante Rege Franciæ: & sic audiui ab vno, qui fuit examinatus testium, & causa, contra iustitiam: & mihi dixit, ipsum Clementem, hoc protulisse, etsi non per viam iustitiae potest destrui, destruat per viam expedientiae, ne scanda aliquid charus filius noster Rex Franciæ. Hæc ille ad verbum: sed potuit ille examinatus testium, & causæ decipi. Referam breuiter quid scripserit illorum temporum scriptor, Ioannes Villaneus lib. 8. cap. 92. historiæ Florentinæ: à quo Antoninus par. 3. histor. tit. 21. cap. 1. S. 3. & alij acceperunt. Cum Pictauis Clemens V. commoraretur Philippus Francorum Rex, vulgo cognominatus Pulcher, aulicorum susceptionibus adductus, & spe lucri permotus, Templariorum Ordinem accusauit: initium mali ortum est, à Priore Montisalonis, in agro Tholosano, & Noffo, exule Florentino: quorum hic à Priore Parisiensis multorum criminum reus fuerat in carcerem coniectus, ille ob hereseos, & scelerate, ac perditæ vitæ crimen susceptus iudicio Magistri Templariorum perpetuo carceri addictus. Hi duo, de libertate, ac vitæ solliciti, crimina confinxerunt, ob que Ordo Templariorum Christiano nomini, ac Reipublicæ vitis deleteretur: ipsi verò è carcere emissi infelici vitæ exitu perierunt. Noffus enim ob aliam causam à Carissime strangulatus interijt. Prior prodicione necatus est. Cum perditissimi homines crimina inaudita commenti essent, viros maxime pios accusarunt. Accusationis capita, Procurator sicuti Regi, ad Regem scripta Pictauis misit, que ille auaritia motus, pro veris habuit: delatoribus libertate, & venia donatis, à Pontifice Clemente Quinto, cum adhuc Pictauis esset, impetrauit, vt totius Ordinis Templariorum euerfionem polliceretur, vna literarum significatione, tota Franciæ comprehensum, & sicuti Regius in eorum fundos, possessiones, ac se mouentes, mobilesque res manum

iniecit. Lutetia Magister templi Iacobus Mola Burgundus cum quinquaginta annorum equitibus socijs captus, & in carcerem traditur. Arguebatur hereseos, impietatis, fidei cum Turcis Christiani nominis hostibus iniuri, nefarie & auerse libidinis, contemptæ Crucis, & Christi Domini imaginis spuro, lotio, & pedibus scaldatis, læsæ Maiestatis, honoris, qui Virgini Dei Genitrici, & superius sanctisque eeli habitatoribus debetur, abiecti, & tandem religionis Christiane penitus abnegate. Quæstione habita sepe tori nihil huiusmodi de se, & de socijs confessi sunt, quin infontes sese pioque Templarios equites constantissime testabantur. Macerati longo carcere quinquaginta sex, totidem modicè distantibus paucis alligati, ac lento igne tostati sunt: confessi infontes se mori, amici, & consanguines eorum frustra monentibus, vt ipem venie, si crimen agnoscerent, & faterentur, ab rege propositam amplecterentur. Supererant quatuor, Iacobus Mola, frater Delphini Principi Viennoensium, Hugo Peraldus, & cuius nomen Historici, non prodiderunt, quidam olim Regiæ gazæ custos. Hi Pictauis vinciti, ad Pontificem, & Regem trahiti sunt. Vbi proposita vitæ esse, & impunitate, aliquid de se confessi Lutetiam redactum duobus Cardinalibus misit, qui euerfionis decretum à Pontifice factum publicè recitarent, & vincitos de se confessos aliqua pena multarent. Praefortibus Templi Virgini, ex Theatro id Decretum Cardines vincitis presentibus, & circumfusa ingenti multitudinè recitari iusserunt. Ibi Iacobus Mola Magister templi ad supplicium productus, & proposita vitæ esse, si qua in custodia fassus de se suisque socijs fuerat, nunc quoque confessus veniam publicè peteret, falso silentio negavit omnino veritatem esse, que de Templariorum heresi, & alijs criminibus recitata essent: Ordinem illum esse Catholicum, iustum, & sanctum, & se dignum extremo supplicio, paratumque id subire, & vltro deponere, qui vitæ dulcedine, impia de se, ac socijs, Pontifice, & Rege suadentibus, Pictauis confessus esset. Ergo nunc, inquit, supremis rebus meis, cum locum mendacio dari nefas sit, ex animo verèque favor me ingens in me meoque socios scelus admisisse, qui in gratiam, quorum minime decuit, & spe vitæ impia flagitia, & scelera ad tormenta eminentis summi Ordinem meum de Christiana Religione optime meritum: nec mihi nunc vitæ opus est precaria, & nouo super vetus mendacior retineat. Dimissa concione, vinciti, in tetrum carcerem retruduntur, quos Rex ad supplicium productos lento igni torrerit iussit, Mola, & frater Delphini constantissime supplicium perulere. Nam rogo impositi, & admoto paulatim igne primoribus pedibus, ad experimentam scelerum confessionem ne tunc quidem cum reliquo corpore deposito, vitæ fado nidore torrerentur, ab huius orationis constantia delictauerunt, aut mutata mentis nullam significationem prebuerunt, illa tantum voce edita, que ab omnibus audiretur, Templariorum Ordinem Catholicum esse, iustum, & sanctum. Peraldus verò, & ille olim Regius Uexellor presentis supplicij metu perterritus, affirmarunt veritatem esse, que ceeram Rege, & Pontifice de Templarijs protulissent: qui solutis vinculis dimissi, infelici postero die vitæ exitu absumpti perierunt. Noctè supplicium secuta, Monachi aliique Religiosi homines Mola, & Delphini Viennoensis veluti sacros Martyron cineres colligere, Hæc ex Ioanne Villaneus. In possessionem bonorum Templariorum Regius sicuti iuit, rebusque se mouentibus atq; mobilibus à fisco retentis, quæ solo cōtinerentur Pontificis decreto, S. Ioannis Hospitalarijs equitibus assignata sunt. Quid ergo hic dicendum ad propositam quæstionem: fuerunt ne Templarij iure damnati, In Castella, Salmantica, vt re-